

Rimnar plantas selvadias

en moda persistente en il chantun Grischun

Introducziun

Ins na dastga betg periclitar las populaziuns existentas en il territori respectiv u perfin extirpar las spezias cun cleger, rimnar, racoltar u allontanar plantas selvadias e parts da quellas. Per pudair cleger plantas selvadias per intents da gudogn dovri ina permissiun chantunala . Ultra da quai sto la produenziun commerciala da products cun organissem selvadis vegnir annunziada a l'Uffizi per

Check-up

Avant che Vus rimnais plantas en la natira, faschai per plaschair il suandant check-up:

Privel da scumbigliar plantas – determinaziun botanica
Poss jau distinguer e determinar correctamain la spezia sin il funs?

Recumandaziuns: dumandar experts / consultar litteratura specifica

Scumbiglian ins la spezia levamain cun in'autra:
Existan en la regiun spezias sumegliantas u parentas, ch'èn protegidas, periclitadas, raras u toxicas?
Recumandaziuns: betg cleger en cas da dubi

Biologia da la spezia
Cura è il temp da flurizium? Èsi garanti che la planta posia derasar ses sems?
Recumandaziuns: dumandar experts / consultar litteratura specifica

Sa tracti d'ina spezia annuala u perenna?
Sa derasa ella er en moda vegetativa?
Recumandaziuns: dumandar experts / consultar litteratura specifica

Derasaziun da la spezia e stadi da las populaziuns
È la spezia fitg derasada u crescha ella mo localmain?
Recumandaziuns: dumandar experts / consultar litteratura specifica

Quant gronda è la populaziun da la spezia, che jau vi rimnar; quants individis creschan sin la surfatscha, nua ch'jau vi rimnar?
Recumandaziuns: dumandar experts / consultar litteratura specifica

Squitsch supplementar sin la spezia
Vesan las plantas or fermas e saunas? Pon ins observar bulieus u donns da magliar (insects, erbivors)?
Recumandaziuns: dumandar experts / consultar litteratura specifica

Datti indizis ch'igl èn gia vegnidas allontanadas plantas da la «surfatscha da racolta» prevista?
Recumandaziuns: dumandar las autoritads e / u il proprietari

Rimnar plantas selvadias.
Ins dovra ina permissiun per pudair rimnar plantas selvadias u parts da quellas per las vender. Spezias protegidas e raras (spezias da la glista cotschna) na dastgan ins betg rimnar.
(Fonte: Marketa Novakova / Alamy Stock Foto)

la segirezza da victualias e per la sanadad d'animals. Sch'ins dovra regularmain quantitads pli grondas d'ina spezia selvadia, saja quai per il basegn privat u commercial ubain per producir medicaments, victualias u products da giudiment vegetals, recumonda l'Uffizi per la natira e l'ambient da cultivar la spezia. Quest process ha però in privel: Sch'ins cultivescha ina planta selvadia,

Recumandaziuns

Per rimnar plantas per il diever privat u per intents da gudogn ston ins observar las suandantas reglas:

Part da la planta: (mo) feglia
Quantitads maximalas recumandadas per rimnar:

- Ins dastga allontanar feglia da maximalmain 1/3 da las plantas d'ina populaziun; 2/3 duain vegnir schanegiads.
- max. 50 % da la feglia per individis.

Part da la planta: (mo) flurs u (mo) sems
Quantitads maximalas recumandadas per rimnar:

- Ins dastga allontanar flurs u sems da maximalmain 1/3 da las plantas d'ina populaziun; 2/3 duain vegnir schanegiads.
- max. 50 % da las flurs resp. dals sems per individis.
- Las populaziuns cun main che 100 individis ston vegnir schanegiadas.
- En populaziuns da main che 30 individis èsi scumandà da rimnar flurs u sems.

Part da la planta: Ragischs (tut la planta)
Quantitads maximalas recumandadas per rimnar:

- Ins dastga rimnar ragischs da maximalmain 10 % da las plantas d'ina populaziun.
- Las populaziuns cun main che 100 individis ston vegnir schanegiadas.
- En populaziuns da main che 30 individis èsi scumandà da rimnar ragischs.
- L'onn proxim ston ins racoltar sin ina surfatscha anc betg duvrada.

Part da la planta: Entira planta (senza ragischs)
Quantitads maximalas recumandadas per rimnar:

- Fin al temp che la planta flurescha u porta fritgs: Ins dastga rimnar l'entira planta (senza ragischs) da maximalmain 10 % da las plantas d'ina populaziun. 90 % da la populaziun (entira planta incl. ragischs) ston vegnir mantegnids.
- Suenter ch'ils fritgs èn madirads (cura che la planta lascha crudar ses sems): 50 % da la populaziun sto vegnir mantegnida.
- Las populaziuns cun main che 100 individis ston vegnir schanegiadas.
- En populaziuns da main che 30 individis èsi scumandà da rimnar ragischs.

Producziun da vinars da plantas selvadias.
«Natiral» na signifitga betg adina nunprivlus u saun. Tgi che vul producir products da plantas selvadias, duess disponer da las enconuschientschas spezialas necessarias.
(Fonte: Shotshop GmbH / Alamy Stock Foto)

ston ins far gronda atenziun, ch'ils origins genetics na sa maschaidian betg cun las populaziuns selvadias localas. La cultivaziun professiunala d'ina spezia selvadia na schanegia betg mo las populaziuns natirals e lur diversitad genetica. Ella po er purtar entradas accessoricas interessantas.

Reglas empiricas

Per cleger plantas selvadias en moda persistente ston ins resguardar las suandantas reglas.

- Na rimnai en nagin cas spezias da la glista cotschna u spezias protegidas. Dapli infurmaziuns chattais Vus sut: www.anu.gr.ch/florageschuetzt
- Na rimnai en nagin cas plantas en il Parc Naziunal Svizzer u en territoris da proteenziun da las plantas. Dapli infurmaziuns chattais Vus sut: www.anu.gr.ch/pilzpflanzenschutzgebiete
- Sche Vus vulais rimnar plantas sin parcelas privatas u sin surfatschas agriculas, dumandai l'emprim la proprietaria u il proprietari e resguardai la lescha funsila da la vischnanca. Dapli infurmaziuns, en spezial davart la proprietaria u il proprietari d'in bain immobigliar chattais Vus en il geoportal chantunal (www.map.geo.gr.ch) u en il Cataster RPDP (<https://oereb.geo.gr.ch>)
- Hajas quità e rimnai mo spezias fitg derasadas. Dapli infurmaziuns chattais Vus sut «Check-up».
- Dapli infurmaziuns davart la derasaziun e la periclitaziun da spezias en il Grischun: www.anu.gr.ch/artenfoerderung
- Rimnai mo la quantitad che Vus pudais elavurar, las ragischs cun ina part vitala da la planta ston restar en il terren. Dapli infurmaziuns chattais Vus sut «Quantitads maximalas recumandadas».
- Il litgens èn organissem pauc competitivs che creschan plaun. La Cuminanza da lavur briologica-litgenologica per l'Europa centrala (BLAM: <http://blam-dl.de>) recumonda perquai urgentamain per tut las spezias da litgens da betg cleger ils litgens per intents commercialis.

Ragischs da giansauna setgas. Cleger ragischs da plantas selvadias ha ils pli gronds effects negativs sin il mantegniment d'ina populaziun e reducescha directamain la diversitad genetica d'ina spezia. Perquai vegni recumandà da cultivar populaziuns localas.
(Fonte: Westend61 GmbH / Alamy Stock Foto)

Amt für Natur und Umwelt
Uffizi per la natira e l'ambient
Ufficio per la natura e l'ambiente

Ulteriuras infurmaziuns davart quest tema:
www.anu.gr.ch/artenfoerderung

